

O nama

Galenika Fitofarmacija a.d. je vodeći proizvođač sredstava za zaštitu i ishranu bilja na domaćem tržištu. Formulisanjem širokog spektra sredstava za zaštitu i ishranu bilja uspešno se bavimo od 1955. godine. Galenika Fitofarmacija a.d. se nalazi u Beogradu, opština Zemun, u ul. Batajnički drum bb, u samom centru industrijske zone "Gornji Zemun" koja je namenjena i planirana za hemijsku industriju.

Seveso operater

Seveso je mali grad na severu Italije u kome se 1976. godine dogodila industrijska katastrofa, koja je za posledicu imala do tada najveću izloženost lokalnog stanovništva hemikalijama oslobođenim u udesu. Ovaj udes bio je povod za izradu brojnih naučnih studija i propisa na temu bezbednosti, što je i dovelo do Seveso direktiva (I i II) koje uređuju oblast industrijske bezbednosti od hemijskih udesa.

Seveso postrojenje je postrojenje u kojem se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna opasna materija u jednakim ili većim količinama od propisanih.

Na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine ("Sl.glasnik RS", br.135/2004) i Zakona o izmenama i dopunama zakona o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS", br. 36/09), kao i podzakonskih akata, donesenih na osnovu ovih zakona Galenika Fitofarmacija a.d. je seveso postrojenje višeg reda.

Informisanje javnosti o rizicima i merama zaštite od hemijskog udesa je jedna od obaveza seveso operatera. U cilju upoznavanja okolnog stanovništva i svojih najbližih komšija sa tom tematičkom, kao i sa aktivnostima u svom redovnom radu, Galenika Fitofarmacija a.d. je priredila ovu brošuru.

Zaštita od hemijskog udesa

Hemijski udes je iznenadni i nekontrolisani događaj ili niz događaja koji je izmakao kontroli prilikom upravljanja određenim sredstvima za rad i prilikom postupanja sa opasnim materijama u proizvodnji, skladištenju, prometu i može biti praćen požarom, eksplozijom, izlivanjem i isparenjima. Posledice udesa mogu ugroziti bezbednost i živote ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu, ali se mogu značajno umanjiti ako su ljudi dobro informisani, upoznati sa načinom prevencije i pravilnim postupcima za reagovanje. Od velike je važnosti da se zadrži prisebnost i da se bez panike prate uputstva nadležnih službi.

Opšte informacije o prirodi opasnosti koja može nastati

Opšta opasnost koja bi mogla nastati, ukoliko bi došlo do hemijskog udesa, predstavlja formiranje oblaka gasova neprijatnog mirisa, koji može biti iritirajući za disajne organe u zoni neposrednog okruženja postrojenja, u zavisnosti od meteoroloških uslova.

Karakteristični efekti udesa po život i zdravlje stanovništva:

- pojava zdravstvenih simptoma kod ljudi (mučnina, povraćanje, anksioznost, teškoće sa disanjem, grčevi, peckanje očiju, crvenilo kože i osip),
- primetni znaci u okolini (dim, prodorni miris, zvučni efekti), u kratkom vremenskom trajanju, odnosno dužem u zavisnosti od vrste udesa/akcidenta i složenosti akcije zaštite i otklanjanja opasnosti.

Mere i aktivnosti koje preduzima Galenika Fitofarmacija a.d.

U skladu sa statusom seveso operatera višeg reda, u Galenika Fitofarmaciji a.d. su izrađeni dokumenti: Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa. Ova dva dokumenta sadrže procenu rizika, mere prevencije i mere zaštite od hemijskih udesa. Takođe, u njima je opisan i redosled aktivnosti u slučaju udesa, kao i sastav ekipa koje učestvuju u odgovoru na udes.

Galenika Fitofarmacija a.d. je u stalnom procesu sprovođenja mera i aktivnosti kojima se verovatnoća događanja hemijskog udesa svodi na minimum, od kojih navodimo neke:

- Identifikacija opasnosti, procena i kontrola rizika, redovni monitoring, sprovođenje preventivnih i korektivnih mera,
- Opredeljenost rukovodstva za obezbeđivanje svih potrebnih resursa i uspostavljanje sistema za upravljanje bezbednošću,
- Dosledna primena odredbi iz dokumenata Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa, u cilju smanjenja verovatnoće odigravanja neželjenih događaja i pravovremenog i odgovarajućeg odgovora na udes.
- Primena preventivnih mera, izbegavanje ili uklanjanje uzročnih faktora koji bi mogli dovesti do hemijskog udesa,
- Primena najboljih dostupnih tehnologija i tehnika,

- Uvođenje savremene tehnološke opreme sa automatizovanim sistemom upravljanja, čime se smanjuje i mogućnost za odigravanje nepredviđenih situacija,
- Definisanje svih poslova odgovarajućim procedurama i uputstvima,
- Stručno unapređenje kadrova za upravljanje rizikom od hemijskih udesa,
- Upoznavanje zaposlenih i spoljnih izvođača o opasnostima i rizicima koji postoje prilikom radnih procesa unutar postrojenja,
- Obuka za rad sa opasnim materijama za zaposlene koji direktno ili indirektno učestvuju u manipulaciji sa opasnim materijama,
- Pokrivenost svih objekata na lokaciji sistemom automatske i ručne dojave požara sa 24 časovnim monitoringom,
- Prisustvo profesionalne vatrogasne jedinice na lokaciji sa dovoljnim brojem ljudi i odgovarajućom tehničkom opremljenošću. Obezbeđeno dežurstvo vatrogasne ekipe prilikom pretakanja zapaljivih tečnosti iz autocisterne, kao i prilikom izvođenja radova zavarivanja i sečenja. U slučaju potrebe, vreme dolaska vatrogasne jedinice na mesto intervencije iznosi približno 1 do 2 minuta.
- Redovne kontrole i pregledi sredstava za rad, opreme i uređaja za detekciju i gašenje požara u cilju održavanja u ispravnom - funkcionalnom stanju,

Obaveštavanje i informisanje u slučaju udesa

Galenika Fitofarmacija a.d. se obavezuje da će u slučaju udesa ili potencijalne opasnosti od udesa, sve aktuelne podatke od značaja za bezbednost potencijalno ugroženog stanovništva u najkraćem vremenskom roku dostaviti nadležnim državnim organima, privrednim subjektima i javnim objektima u okruženju (škole, vrtići, tržni centri i sl.).

Opština Zemun raspolaže sa osam sirena koje mogu da se aktiviraju u slučaju hemijskog udesa u cilju obaveštavanja i uzbunjivanja stanovništva.

Građanima se preporučuje da se u slučaju udesa informišu preko sredstava javnog informisanja (tv, internet, radio) i prate zvanična uputstva izdata od strane nadležnih službi (Sektora za vanredne situacije MUP Srbije, Štaba za vanredne situacije, Gradskog zavoda za javno zdravlje, službe hitne medicinske pomoći i sl.).

Opšti postupak ponašanja u slučaju udesa

- Ostanite prisebni, ne paničite!
- Pratite uputstva organa nadležnih službi i obaveštenja putem sredstava javnog informisanja,
- Ako ste napolju, odmah ili što pre napustite prostor – mesto nastanka udesa,
- Ako niste povređeni pomozite povređenom,
- Ukoliko postoji mogućnost, sklonite se u zatvoreni prostor,
- Zatvorite sve prozore i vrata i isključite klima-uređaje i druge ventilatore,
- Upotrebite priručna sredstva za zaštitu organa za disanje (maramicu, deo odeće ili druge tkanine natopljene vodom),

- Ukoliko ste u stanu ili kod kuće, izvršite hermetizaciju prostorija u kojima boravite. Popunite otvore i pukotine samolepljivim trakama, čebadima, prekrivačima i drugim tkaninama, upotrebite odgovarajuća ili priručna sredstva koja imate u domaćinstvu (respiratore, maske od materijala sa dobrom moći upijanja, maramice, gazu, delove odeće i slično), koja ćete pre upotrebe natopiti vodom ili rastvorom soda-bikarbone,
- Ukoliko bude postojala potreba za evakuacijom pripremite toplu odeću i obuću, lična dokumenta (po potrebi i odeću od nepromočivog materijala, sredstva za ličnu higijenu),
- Potražite medicinsku pomoć ukoliko imate ozbiljne sumnje da ste bili izloženi opasnim materijama.

Ukoliko ste u vozilu:

- Ostanite pribrani!
- Zatvorite prozore i držite ih zatvorenim, isključite klima-uređaje i ventilaciju,
- Ostanite u vozilu, uključite radio i pratite obaveštenja i uputstva nadležnih službi.

Korisni telefoni

Vatrogasci - spasioci	193
Hitna medicinska pomoć	194
Policija	192
Republički centar za obaveštavanje	1985
Galenika Fitofarmacija a.d. (centrala)	3072 301

GALENIKA - FITOFARMACIJA a.d.

Značaj prevencije i pravilnog postupanja u zaštiti od hemijskog udesa

